

SCOLAS AUTAS UNIVERSITARAS U SCOLAS AUTAS SPEZIALISADAS U SCOLAS AUTAS PEDAGOGICAS?

L'instrucziun superiura da la Svizra consista da trais tips da scolas autas: scolas autas universitaras (UNI) ed scolas politecnicas federalas (SPF), Scolas autas spezialisadas (SAS) e scolas autas pedagogicas (SAP). Ellas tuttas porschan studis da bachelor u master tenor il sistem da Bologna. Bleras scolas autas tgiran partenadis internaziunals cun scolas autas e promovon la mobilitad. Enconuschientschas da linguas estras èn fitg impurtantas (cunzunt da l'anglais). Ils tips da scolas autas èn da medema valur, dentant differents.

Scolas autas universitaras

A las scolas autas universitaras appartegnan las universitads e las scolas politecnicas federalas. Las unis e las SPF èn lieus nua che nova savida vegn generada tras la perscrutaziun. L'occupaziun cun la basa dals champs spezials è il focus dal studi. Ils students emprendan da vesair il problem, da revelar metodicamain novas enconuschientschas, d'interpretar e da giuditgar criticamain. Questa scolaziun scientifica na maina per regla betg ad ina scolaziun professiunala specifica, ella porscha ina qualificaziun generala per la professiun. Quai maina ad ina gronda paletta da pussaivladads da lavurar. Cuntrari na datti per exempel betg ina scolaziun universitara directa per la professiun da schurnalista u schurnalist; differents diploms pussibiliteschon dentant l'access a las professiuns da las medias. Ils blers students fineschan il studi cun in master. A las universitads u a la SPF han las prelecziuns lieu cunzunt en gronds auditoris.

Infurmaziuns davart las singulas scolas autas universitaras chattais Vus sut www.berufsberatung.ch/uni.

Scolas autas spezialisadas

En Svizra datti set regiuns da scolas autas spezialisadas. A questas regiuns èn affiliadas pliras scolas. Las scolas autas spezialisadas lavuran a moda stretga cun l'economia e cun las instituziuns publicas. Tipic per la scolaziun è la scienza applitgada ed il stretg connex cun la pratica. Gia baud durant il studi vegnan fixads ils temas d'accents dal studi elegì. Il studi vegn manà en gruppas surveaivlas e la scolaziun avra savens perspectives professiunalas concretas. Ils blers students fineschan il studi cun in bachelor. I dat dentant er scolas autas spezialisadas cun ina vasta purschida da studis da master.

Infurmaziuns davart las singulas scolas autas spezialisadas chattais Vus sut www.berufsberatung.ch/fachhochschulen.

Scolas autas pedagogicas

A las scolas autas pedagogicas vegnan scolads las magistras ed ils magisters dal nivel da la scolina, da la scola primara e da la scola secundara. Fertant che la furmaziun da la scolina e da la scola primara finescha cun in bachelor, vegn il nivel secundar I (scola superiura) terminà cun in diplom da master.

La furmaziun pedagogica per il nivel secundar II (diplom per l'instrucziun superiura a las scolas da maturitad) po medemamain succeder a la SAP. Il student sto dentant avair fatg ordavant in master en in rom d'instrucziun a la scola auta.

Persunas d'instrucziun da la furmaziun creativa e da la musica dal nivel secundar II vegnan instruidas a la scola auta correspondent. Infurmaziuns davart las scolas autas pedagogicas chattais Vus sut www.berufsberatung.ch/ph.

Roms da studi a l'uni, SPF, scola auta spezialisada e scola auta pedagogica

I dat direcziuns da studi che vegnan mo purschidas a l'uni ed a las SPF u mo a las scolas autas spezialisadas. Auters roms pon vegnir studegiads en omadus tips da scolas autas. La proxima tabella dat ina survista.

Scolas universitaras	Omadus tips da scolas autas	Scolas autas spezialisada
geografia	architettura	communicaziun, infurmaziun (p.ex. schurnalisse)
medischina umana, dentala, veterinara sco er chiropratica	informatica	furmaziun creativa ed art figurativ, design
matematica	inschigneria, tecnica*	musica, ritmica
giurisprudenza, criminalistica	lavor sociala	professiuns da la sanadad***
teologia, ciencias da las religiuns	pedagogia curativa, logopedia	teater, professiuns da tribuna, film
	psicologia**	turisse, hotellaria
	sciencia d'economia	
	sciencias da la natira e da l'ambient*	
	sport	
	translatar, interpretar	

* per part differentas direcziuns da studi (p.ex. fisica e biologia sulettamain a las scolas universitaras, aviatica mo a las scolas autas spezialisadas)

** a las scolas autas spezialisadas mo la direcziun da studi da psicologia applitgada

*** cussegliazion da nutriment, ergoterapia, fisioterapia, spendera, tgira

Sche Vus vulais studegiar insatge che omadus tips da scolas autas porschan, pudais Vus ponderar, schebain Vus schliais gugent in problem a moda teoretica e sistematica (uni u SPF) u sche Vus essas plitost il tip pratic ed applitgà (scola auta spezialisada). En il mund da lavor sa cumpletteschan savens persunas cun differentes satgados da furmaziun. Uschia s'approximescha l'absolventa da la SPF sistematicamain e matematicamain als problems, persunter ha l'inschignera da la scola auta spezialisada la savida ord la pratica. Il maturand gimnasial che sa decida per ina scola auta professionala, schebain ch'il rom vegn er purschì a l'uni, fa quai per regla fitg conscientamain ed è pront da surpigliar in engaschi supplementar en furma da pratica e/u d'examens d'admissiun.

Resumaziun

	Universitad / SPF	Scola auta spezialisada e SAP
Diploms	Bachelor, master, doctorat (PhD)	Bachelor, master (doctorat)
Finiziun regulara	Master	Bachelor
Premissas idealas	Maturitad gimnasiala Maturitad spezialisada / maturitad professionala + passarella	Scolaziun professionala cun maturitad professionala Maturitad gimnasiala, maturitad spezialisada (per SAP cun il focus pedagogia), SMS
Situaziun d'emprender	Gronda anonimitad Dapli autonomia	Classas survesaivlas
Perscrutaziun	Perscrutaziun da basa	Perscrutaziun orientada a la pratica
Pussaivladads d'elecziun	Uraris cumponids sez Elecziun da roms principals e secundars, roms d'accent, direcziuns d'aprofundaziun	Uraris fixads Studis fitg structurads
Accent principal en il studi	Bler teoria da basa / abstracziun / models / prelecziuns Soluziun fundamentala dal problem	Instrucziun orientada a l'applicaziun ed a la pratica en classas Soluziun concreta dal problem
Taxas da semester	Ca. 750.- fr. (excepziun: universitads da Son Gagl e dal Tessin)	Ca. 750.- fr. (excepziun: Scola auta per economia a Turitg)

Access a las scolas autas spezialisadas cun ina maturitad gimnasiala

Cun ina maturitad gimnasiala han ins access direct a las **scolas autas universitaras**. Sulettamain per il studi da medischna sto vegnir absolvì in examen d'admissiun (numerus clausus) e per il studi da sport in test da qualificaziun (attenziun: terminis d'annunzia!). Per pudair studegiar ad ina **scola auta spezialisada** ston las absolventas ed ils absolvents cun ina maturitad gimnasiala per regla preschentar in praticum dad in onn sin il sector elegì. L'organisaziun dal praticum è chausa da la maturanda u dal maturand (s'annunziar ad uras). En general vegnan examens d'admissiun (scleriment per la qualificaziun) u curs preliminars (Scola auta d'art applitgà) organisads a las Scolas autas spezialisadas per far la selecziun dals students. Absolvents da la maturitad gimnasiala han access direct a la **scola auta pedagogica**.

► Formular Info-CIP «Il sistem da Bologna – structura d'in studi universitar»

Infurmaziuns davart il sistem da puncts dad ECTS

► Post da cussegliaziun en il chantun Grischun

La cussegliaziun da studis e scolas medias dil chantun Grischun porscha discurs singuls en connex cun il tema studi. Ultra da quai sa chattan differents materials d'infurmaziun per invista u per emprest en noss centers d'infurmaziun professionala (CIP). L'adressa al CIP en Vossa vischinanza as chattais sut:
www.berufsbildung.gr.ch → rumantsch → sur da nus → lieu ed adressa → cussegliaziun da professiun, da studi e da carriera

Annunzia per discurs singuls sut Tel. 081 257 27 72 u biz@afb.gr.ch

Funtauinas: www.berufsberatung.ch, www.sdbb.ch